

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 19 декември 2023 г.
(OR. en)

16273/23

Междуетноститутуционално досие:
2023/0443 (NLE)

ENER 669
ENV 1436
COMPET 1214
TRANS 562
CONSOM 455
IND 659
ECOFIN 1323
FISC 282

ЗАКОНОДАТЕЛНИ АКТОВЕ И ДРУГИ ПРАВНИ ИНСТРУМЕНТИ

Относно: РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА за изменение на Регламент (ЕС) 2022/2578
във връзка с удължаването на срока на прилагането му

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2023/... НА СЪВЕТА

от ...

**за изменение на Регламент (ЕС) 2022/2578
във връзка с удължаването на срока на прилагането му**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 122, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) С Регламент (ЕС) 2022/2578 на Съвета¹ се създава временен механизъм за корекция на пазара („МКП“) за дадени нареждания за търговия с деривати, свързани с виртуалните търговски точки („ВТТ“) на Съюза с падеж между месец напред и година напред. Поради това МКП се прилага за всеки стоков дериват, търгуван на регулиран пазар, чийто базов инструмент е сделка с газ в някоя ВТТ в Съюза.
- (2) МКП трябва да се задейства, когато настъпи събитие, налагащо корекция на пазара, т.е. когато цената на сетълмента на свързаните с Title Transfer Facility (TTF) деривати с най-кратък срок за изпълнение, публикувана от ICE Endex B.V. (Нидерландия), надхвърли 180 EUR/MWh и е с 35 EUR над референтната цена в продължение на три работни дни. В Регламент (ЕС) 2022/2578 е предвиден динамичен максимален праг за оферирание, при който при настъпването на събитие, налагащо корекция на пазара, пазарните оператори не трябва да приемат, а участниците на пазара — да подават нареждания за деривати на цени, които са с 35 EUR/MWh над референтната цена, публикувана от Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) предходния ден.

¹ Регламент (ЕС) 2022/2578 на Съвета от 22 декември 2022 г. за създаване на механизъм за корекция на пазара с цел защита на гражданите на Съюза и икономиката от прекомерно високи цени (ОВ L 335, 29.12.2022 г., стр. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2578/oj>).

- (3) В докладите си за оценка на въздействието, публикувани на 1 март 2023 г. в съответствие с член 8 от Регламент (ЕС) 2022/2578 Европейският орган за ценни книжа и пазари (ESMA) и ACER анализираха редица показатели за оценка на въздействието на МКП след влизането в сила на посочения регламент. ESMA и ACER стигнаха до заключението, че МКП не е бил задействан и че до публикуването на съответните им доклади не са възникнали отрицателни последици за сигурността на доставките, за потоците от газ в рамките на Съюза или за финансовата стабилност.
- (4) Въз основа на показателите, анализирани от ESMA и ACER в докладите им от 1 март 2023 г., Комисията разшири анализа, за да оцени развитието на пазара след периода, анализиран в тези доклади. След влизането в сила на Регламент (ЕС) 2022/2578 не са установени отрицателни последици и МКП никога не е бил задействан.
- (5) Въпреки това все още са налице сериозни затруднения пред сигурността на енергийните доставки в Съюза. Положението на пазара на газ в световен мащаб остава много напрегнато. Цените на газа все още са значително по-високи от тези отпреди началото на кризата в Европа вследствие от използването на енергията като оръжие от страна на Русия и агресивната война на Русия срещу Украйна, което води до неизбежни последици за покупателната способност на гражданите на Съюза и конкурентоспособността на предприятията в Съюза.

- (6) Нестабилността на пазара на газ също е следствие от напрежението на пазара, произтичащо от геополитически рискове, и представлява допълнителен риск за икономиката на Съюза. Случаите на ясно изразена нестабилност на цените, наблюдавани през лятото и началото на есента на 2023 г., когато цените се увеличиха с повече от 50 % за няколко седмици, показват, че пазарите са все още нестабилни и остават уязвими дори за относително малки сътресения в търсенето и предлагането, както се вижда от движенията на цените след неотдавнашните събития, като например стачката, засегнала австралийските съоръжения за втечен природен газ (ВПП) или прекъсването на междусистемната връзка Balticconnector. Продължаващата криза в Близкия изток представлява допълнителен значителен геополитически риск с потенциално въздействие върху цените и доставките на газ.
- (7) Понастоящем положението на световните пазари на газ е много напрегнато и се очаква да остане напрегнато за известно време. През последните две години доставките на ВПП в световен мащаб нараснаха съвсем слабо поради ограниченото увеличаване на капацитета за втечняване, прекъсванията в основни съоръжения за износ и намаляващите доставки на хранващ газ в съоръженията за ВПП. Значителни нови капацитети за втечняване на ВПП се очаква да бъдат пуснати в експлоатация едва през 2025 г. Поради това се очаква в близко бъдеще пазарното равновесие да остане несигурно.

- (8) Освен това, поради значителното намаляване на вноса на руски газ по газопроводите през изминалата година доставките на газ за Съюза са значително по-малко в сравнение с положението преди кризата. При настоящото равнище на вноса на газ се очаква Съюзът да получи приблизително 20 млрд. куб. метра руски газ по газопроводи през 2023 г., което е с около 110 млрд. куб. метра по-малко, отколкото през 2021 г. Поради това в краткосрочен план продължава да съществува сериозен риск от възникване на недостиг на газ в Съюза. С оглед на настоящите неблагоприятни пазарни условия цените могат отново да се покачат значително вследствие на непредвидими събития и внезапни сътресения, като например съживяване на търсенето на ВПГ в Азия, което би могло да намали наличния газ на световния пазар на газ; екстремни метеорологични условия, които биха могли да засегнат съхранението на водноелектрическа енергия и производството на електроенергия от АЕЦ, което би изисквало по-често прибягване до производство на електроенергия от газ; и възможни нови прекъсвания на доставките на газ, включително пълно спиране на вноса на газ от Русия и нови прекъсвания на критичната инфраструктура като саботажите срещу газопровода „Северен поток 1“ през септември 2022 г. или прекъсването на газопровода Balticconnector през октомври 2023 г.
- (9) Продължаващите сериозни затруднения излагат целия Съюз на рискове от недостиг на енергия и високи цени на енергията. Равнището на цените на газа би могло да окаже отрицателно въздействие върху икономическото положение на Съюза, конкурентоспособността на промишлеността му и покупателната способност на неговите граждани.

- (10) При тези условия, особено при наличието на редица геополитически рискове с потенциално въздействие върху цените на газа, страхът от недостиг може да предизвика силни реакции, които могат да имат сериозни последици за цените на газа. Като се има предвид настоящото напрегнато равновесие между търсенето и предлагането, дори умерени прекъсвания на доставките на газ биха могли да имат драматично въздействие върху цените на газа и да причинят сериозни и трайни вреди за икономиката и гражданите на Съюза.
- (11) В разгара на кризата Съюзът прие силен и координиран отговор, за да защити своите граждани и икономика от прекомерно високи цени и да гарантира, че газът преминава през границите към всички нуждаещи се потребители, включително в ситуации на недостиг на газ. Реакцията на Съюза съгласно плана REPowerEU, както беше обявен от Комисията в нейното съобщение от 18 май 2022 г., и последващите инициативи, включително мерките, определени в Регламент (ЕС) 2022/2578, допринесоха за подобряване на положението. Ако тези мерки престанат да се прилагат, стабилизираното, макар и неустойчиво положение, което Съюзът е постигнал би било изложено на риск, а устойчивостта на евентуални бъдещи събития и внезапни сътресения би била отслабена.

- (12) Тъй като Съюзът е единен пазар и TTF в Нидерландия обикновено се разглежда като „стандартният“ ценови ориентир на европейските пазари на газ, високите цени на газа за свързаните с TTF деривати биха имали тежки последици във всички държави членки, макар и евентуално в различна степен в зависимост от държавата членка. Дериватите, свързани с всички други ВТТ в Съюза, също следва да останат включени при удължаването на срока на прилагането на Регламент (ЕС) 2022/2578, за да се избегне евентуално изместване на търговията към деривати, свързани с други ВТТ, което може да доведе до нарушения на енергийните или финансовите пазари на Съюза. МКП укрепва солидарността на Съюза чрез избягване на прекомерно високи цени на газа, които са неприемливи дори за кратки периоди от време за много държави членки. МКП може да спомогне да се гарантира, в дух на солидарност между държавите членки, че предприятията за доставка на газ от всички държави членки са в състояние да закупуват газ на разумни цени.
- (13) Като се има предвид фактът, че Регламент (ЕС) 2022/2578 ще престане да се прилага на 31 януари 2024 г., удължаването на неговия срок на прилагане представлява спешна мярка в дух на солидарност между държавите членки, в отговор на продължаващите сериозни затруднения при енергийните доставки, водещи до риск от непосредствена криза и прекомерно високи цени.
- (14) Освен това, удължаването на срока на прилагане на Регламент (ЕС) 2022/2578 е в съответствие с плана REPowerEU, който има за цел да защити гражданите и икономиката на Съюза от прекомерно високи цени и недостиг на енергийни доставки.

- (15) Настоящият регламент следва да влезе в сила на 1 февруари 2024 г., за да се гарантира непрекъсната защита срещу прекомерно високи цени през зимния сезон 2023/2024 г.
- (16) Удължаването следва да бъде временно и да остане в сила до 31 януари 2025 г. То е необходимо и пропорционално поради трайния характер на сериозните затруднения и рискове за сигурността на доставките на газ и цените на газа в Съюза и поради несигурността на настоящото положение.
- (17) Доколкото целта на настоящия регламент не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, но може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (18) Поради това Регламент (ЕС) 2022/2578 следва да бъде съответно изменен,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Изменение на Регламент (ЕС) 2022/2578

В член 12, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2578 второто изречение се заменя със следното:

„Той се прилага до 31 януари 2025 г.“.

Член 2

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на 1 февруари 2024 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в ... на

За Съвета

Председател
